

УДК 657.2.016+657.6+336.226:331.2

Т. О. Меліхова,

д. е. н., професор, академік Академії економічних наук України,

завідувач кафедри облік, аналіз, оподаткування та аудит,

Інженерний навчально-науковий інститут ЗНУ ім. Ю.М. Потебні, м. Запоріжжя

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9934-8722>

В. С. Люсін,

магістрант кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,

Інженерний навчально-науковий інститут ЗНУ ім. Ю.М. Потебні, м. Запоріжжя

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7239-1800>

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.23.39

УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

T. Melikhova,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Academician of the National Academy of science of Ukraine, Head of the Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, Engineering Institute of Zaporizhzhya National University

V. Liusin,

Master's student, Engineering Institute of Zaporizhzhya National University

IMPROVEMENT OF ACCOUNTING AND INTERNAL AUDIT OF REVENUES FROM PRODUCT SALES TO INCREASE THE EFFICIENCY OF TAX PLANNING AT THE ENTERPRISE

В воєнний час багато підприємств втратили свої економічні зв'язки з постійними покупцями, працівникам важко працювати з довійськовою продуктивністю при постійних тривогах, обстрілах, прильотах ракет, руйнуванню приміщень та періодичного відключення світла. Існує загроза небезпеки доставки непошкодженої продукції дорогами країни, а також виникли часті затримки оплати покупців за раніше відвантажену продукцію. Отже, тема дослідження дуже актуальна, оскільки від правильності оподаткування, ведення обліку, проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції залежить здійснення своєчасного податкового планування для прийняття управлінських рішень.

Метою роботи є удосконалення бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції для підвищення ефективності податкового планування на підприємстві

Метою внутрішнього аудиту доходів від реалізації є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснених операцій із доходами від реалізації продукції правильності їх відображення в обліку та звітності.

Завдання з проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції перевірити: відповідність відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику, повноту отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, повноту отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті, повноту зменшення доходу від реалізації продукції, правильність оподаткування доходів від реалізації продукції, відповідність доходів у фінансовому та податковому обліку.

Удосконалено методичні підходи до внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції на підприємствах, що на відміну від існуючих включають: анкету, загальний план внутрішнього аудиту, програму внутрішнього аудиту, робочі документи аудитора. Запропонована методика проведення перевірки дасть змогу аудитору охопити всі аспекти оподаткування та обліку доходів від реалізації продукції на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення його в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний внутрішній аудит.

Для ведення бухгалтерського обліку та оподаткування доходів від реалізації продукції передбачено окремих документів, які полегшували складання управлінської, фінансової та податкової звітності. Тому пропонуємо для покращення оподаткування та бухгалтерського обліку доходів від реалізації продукції у зв'язку з воєнним станом використовувати наступні бланки, а саме відомості: відображення концептуальних основ доходів в наказі про облікову політику, отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті, зменшення доходу від реалізації продукції, оподаткування доходів від реалізації продукції, розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку. Це поліпшить оподаткування та ведення бухгалтерського обліку доходів від реалізації продукції, дозволить своєчасно виявити та виправити помилки, що забезпечить своєчасне податкове планування для підвищення ефективності діяльності підприємства.

During the war, many enterprises lost their economic ties with regular customers, it is difficult for employees to work with military productivity in the face of constant alarms, shelling, rocket attacks, destruction of premises and periodic blackouts. There is a threat of the delivery of undamaged products by the country's roads, and there have also been frequent delays in paying customers for previously shipped products. Therefore, the topic of research is very relevant, since the implementation of timely tax planning for making management decisions depends on the correctness of taxation, record-keeping, internal audit of income from the sale of products.

The purpose of the work is to improve the accounting and internal audit of income from the sale of products to increase the efficiency of tax planning at the enterprise

The purpose of the internal audit of income from sales is to establish the legality, reliability and expediency of transactions with income from the sale of products and the correctness of their reflection in accounting and reporting.

The task of conducting an internal audit of revenues from the sale of products is to check: the compliance of the display of the conceptual bases of revenue accounting with the order on accounting policy, the completeness of receiving revenues from the sale of products in the national currency, the completeness of receiving revenues from the sale of products in foreign currency, the completeness of the reduction of income from the sale of products, correctness taxation of income from the sale of products, compliance of income in financial and tax accounting.

Methodical approaches to the internal audit of revenues from the sale of products at enterprises have been improved, which, unlike the existing ones, includes: a questionnaire, a general internal audit plan, an internal audit program, auditor's working documents. The proposed method of conducting the audit will enable the auditor to cover all aspects of taxation and accounting of income from the sale of products at the enterprise, to investigate the correctness, timeliness, and legality of its display in accounting, to detect violations in a timely manner, and to conduct a high-quality internal audit.

There are no separate documents for accounting and taxation of income from product sales that facilitate the preparation of management, financial and tax reporting. Therefore, in order to improve taxation and accounting of income from the sale of products in connection with martial law, we suggest using the following forms, namely information: display of the conceptual basis of income in the order on accounting policy, receipt of income from the sale of products in national currency, receipt of income from the sale of products in foreign currency, reduction of income from sale of products,

taxation of income from sale of products, calculation of tax differences in financial and tax accounting. This will improve taxation and accounting of income from product sales, will allow timely detection and correction of errors, which will ensure timely tax planning to improve the efficiency of the enterprise.

Ключові слова: внутрішній аудит, доходи від реалізації продукції, анкета, план аудиту, програму аудиту, робочі документи аудитора, бухгалтерський облік, оподаткування.

Key words: internal audit, revenue from product sales, questionnaire, audit plan, audit program, auditor's working documents, accounting, taxation.

ВСТУП

В воєнний час багато підприємств втратили свої економічні зв'язки з постійними покупцями, працівникам важко працювати з довійськовою продуктивністю при постійних тривогах, обстрілах, прильотах ракет, руйнуванню приміщень та періодичного відключення світла. Існує загроза небезпеки доставки непошкодженої продукції дорогами країни, а також виникли часті затримки оплати покупців за раніше відвантажену продукцію. Отже, тема дослідження дуже актуальна, оскільки від правильності оподаткування, ведення обліку, проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції залежить здійснення своєчасного податкового планування для прийняття управлінських рішень.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемними питаннями оподаткування, обліку та внутрішнього аудиту доходів займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Бутинець Ф.Ф., Гончарук Я.А., Гор-

дієнко Н.І., Давидов Г.М., Дерій В.А., Іванова Н.А., Карпенко М.Ю., Кулаковська Л.П., Макаренко А.П., Огійчук М.Ф., Піча Ю.В., Савченко В.Я., Сахарцева І.І., Усач Б.Ф. та інші. Автори розглядають облік та аудит доходів зі своєї точки зору та акцентують увагу на різних аспектах оподаткування, ведення обліку та проведення аудиту доходів від реалізації продукції. Тому саме питання доходів від реалізації продукції розкрито недостатньо і потребує подальшого дослідження.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є удосконалення бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції для підвищення ефективності податкового планування на підприємстві

Метою внутрішнього аудиту доходів від реалізації є встановлення законності, достовірності і доцільності здійснених операцій із доходами від реалізації продукції правильності їх відображення в обліку та звітності.

Таблиця 1. Анкета перевірки доходів від реалізації продукції

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Так	Ні	Інформація відсутня	Примітки
1	Чи відображені концептуальні основи обліку доходів в наказі про облікову політику?				
2	Чи відбувається експорт готової продукції закордон?				
3	Чи є підприємство платником акцизного податку?				
4	Чи є підприємство платником ПДВ?				
5	Чи пропонуються покупцям знижки від обсягу придбання?				
6	Чи звіряються дані доходу у фінансовому та податковому обліку?				
7	Чи відбувається звірка з покупцями?				
8	Чи була випадки пошкодження готової продукції при доставці?				
9	Чи залишилась готова продукція підприємства на окупованих територіях?				
10	Чи були затримки у оплаті покупців за відвантажену готову продукцію?				

Таблиця 2. Загальний план проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції

Етапи внутрішнього аудиту	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	Знайомство з бізнесом, планування аудиту доходів від реалізації продукції	Звіти попередніх, перевірок, накази.		
Основний	Перевірка відповідності відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику Перевірка повноти отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті Перевірка повноти отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті Перевірка повноти зменшення доходу від реалізації продукції Перевірка правильності оподаткування доходів від реалізації продукції Перевірка відповідності доходів у фінансовому та податковому обліку	Журнал б головна книга, Баланс		
Завершальний	Складання аудиторського звіту	Звіт		

Таблиця 3. Програма аудиту доходів від реалізації продукції

№	Мета	Перелік аудиторських процедур	Критерії якості	Метод перевірки	Код робочого документа	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	Впевнитись у відповідності відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику	Перевірка відповідності відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-1			
2	Впевнитись у повноті отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті	Перевірка повноти отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-2			
3	Впевнитись у повноті отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті	Перевірка повноти отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-3			
4	Впевнитись у повноті зменшення доходу від реалізації продукції	Перевірка повноти зменшення доходу від реалізації продукції	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-4			
5	Впевнитись у правильності оподаткування доходів від реалізації продукції	Перевірка правильності оподаткування доходів від реалізації продукції	А, Б, Г, Є	Документальний, арифметичний, суцільний	ОЗ-5			
6	Впевнитись у відповідності доходів у фінансовому та податковому обліку	Перевірка відповідності доходів у фінансовому та податковому обліку	А, Б, В, Г, Д	Документальний, арифметичний, вибірковий	ОЗ-6			
Критерії якості аудиторської перевірки: наявність - А; правдивість - Б; права та зобов'язання - В; повнота - Г; вимірювання - Д; оцінку вартості - Е; подання і розкриття - Є.								

Завдання з проведення внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції перевірити: відповідність відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику, повноту отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, повноту отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті, повноту зменшення доходу від реалізації продукції, правильність оподаткування доходів від реалізації продукції, відповідність доходів у фінансовому та податковому обліку.

Анкету перевірки доходів від реалізації продукції подано в таблиці 1. У програмі аудиту доходів від реалізації продукції відображені основні процедури перевірки.

Одержавши в процесі попереднього планування дані про підприємство, аудитор приступає до розробки загального плану внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції (табл. 2). Загальний план внутрішнього аудиту є документом організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт на основних етапах аудиту і строків їх виконання із зазначенням джерел інформації. Внутрішній аудит доходів від реалізації продукції підприємства рекомендується проводити в кілька етапів.

Програму внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції наведено в таблиці 3.

Для вирішення поставлених завдань внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції пропонуємо ро-

Таблиця 4. Перевірка відповідності відображення концептуальних основ обліку доходів наказу про облікову політику

Елемент облікової політики	Наказ про облікову політику	Фактично застосовуються на підприємстві	Відхилення
Класифікація доходів від основної виду діяльності			
Умови визнання доходів у довготривалих і комплексних за предметом постачання договорах			
Строки виконання договору, у разі перевищення яких має бути розраховано методи розподілу ціни договору на зобов'язання до виконання, коли ціни прямо не випливають з умов контракту			
Способи розрахунку й визнання в обліку знижок, бонусів та акційних продаж			
Критерії для розрахунку гарантійних забезпечень			

Таблиця 5. Перевірка повноти отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті

Період	За даними підприємства	За даними внутрішнього аудиту									Відхилення
		Вид продукції за договорами									
		№	Дата	Сума	№	Дата	Сума	№	Дата	Сума	

Таблиця 6. Перевірка повноти отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті

Дата	За даними підприємства		За даними внутрішнього аудиту						Відхилення		
	Сума по долар договорам	Сума по договорам євро	Країна	долар	курс	Сума, грн	євро	курс	Сума, грн	Сума по долар договорам	Сума по договорам євро

Таблиця 7. Перевірка повноти зменшення доходу від реалізації продукції

Період	За даними підприємства	За даними внутрішнього аудиту				Відхилення
		Доход	Зменшено на знижку у фіксованій сумі	Зменшено на знижку на відсоток від реалізації	Чистий доход	

Таблиця 8. Перевірка правильності оподаткування доходів від реалізації продукції

Період	За даними підприємства					За даними внутрішнього аудиту					Відхилення				
	Доход	Мито	Акциз	ПДВ	ЧД	Доход	Мито	Акциз	ПДВ	ЧД	Доход	Мито	Акциз	ПДВ	ЧД

Таблиця 9. Перевірка відповідності доходів у фінансовому та податковому обліку

Період	За даними фінансового обліку	За даними податкового обліку	Податкові різниці

бочі документи аудитора (табл. 4—9), які на думку авторів стануть обґрунтованими доказами якісного його проведення.

Для ведення бухгалтерського обліку та оподаткування доходів від реалізації продукції непередбачено окремих документів, які б полегшували складання звітності. Тому, для покращення оподаткування та ведення бухгалтерського обліку доходів від реалізації продукції пропонуємо надалі використовувати наступні бланки, а саме відомості: відображення концептуальних основ доходів в наказі про облікову політику, отримання доходів від реалізації продукції у на-

ціональній валюті, отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті, зменшення доходу від реалізації продукції, оподаткування доходів від реалізації продукції, розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку (таблиці 10—15).

ВИСНОВКИ

Удосконалено методичні підходи до внутрішнього аудиту доходів від реалізації продукції на підприємствах, що на відміну від існуючих включає: анкету, загальний план внутрішнього аудиту, програму внутрішнього аудиту, робочі документи ауди-

Таблиця 10. Відомість відображення концептуальних основ обліку доходів в наказі про облікову політику

Елемент облікової політики	Фактично застосовуються на підприємстві	Наказ про облікову політику за поточний рік	Треба внести зміни до наказу про облікову політику на наступний рік
Класифікація доходів від основної виду діяльності			
Умови визнання доходів у довготривалих і комплексних за предметом постачання договорах			
Строки виконання договору, у разі перевищення яких має бути розраховано методи розподілу ціни договору на зобов'язання до виконання, коли ціни прямо не впливають з умов контракту			
Способи розрахунку й визнання в обліку знижок, бонусів та акційних продаж			
Критерії для розрахунку гарантійних забезпечень			

Таблиця 11. Відомість отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті

Період	Вид продукції за договорами								
	№	Дата	Сума, грн	№	Дата	Сума, грн	№	Дата	Сума, грн

Таблиця 12. Відомість отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті

Дата	Країна	долар	курс	Сума, грн	євро	курс	Сума, грн

Таблиця 13. Відомість зменшення доходу від реалізації продукції

Період	Доход	Зменшено на знижку у фіксованій сумі	Зменшено на знижку на відсоток від реалізації	Чистий дохід

Таблиця 14. Відомість оподаткування доходів від реалізації продукції

Період	За даними внутрішнього аудиту				Чистий дохід
	Валовий дохід	Мито	Акциз	ПДВ	

Таблиця 15. Відомість розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку

Період	За даними фінансового обліку	За даними податкового обліку	Податкові різниці

тора. Запропонована методика проведення перевірки дасть змогу аудиторю охопити всі аспекти оподаткування та обліку доходів від реалізації продукції на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення його в обліку, вчасно виявити порушення, провести якісний внутрішній аудит.

Для ведення бухгалтерського обліку та оподаткування доходів від реалізації продукції непередбачено окремих документів, які полегшували складання управлінської, фінансової та податкової звітності. Тому пропонуємо для покращення оподаткування та бухгалтерського обліку доходів від реалізації продукції у зв'язку з воєнним станом використовувати наступні бланки, а саме відомості: відображення концептуальних основ доходів в наказі про облікову політику, отримання доходів від реалізації продукції у національній валюті, отримання доходів від реалізації продукції у іноземній валюті, зменшення доходу від реалізації продукції, оподаткування доходів від реалізації продукції, розрахунку податкових різниць у фінансовому та податковому обліку. Це поліпшить оподаткування та ведення бухгалтерського обліку доходів від реалізації продукції, дозволить своєчасно виявити та виправити помилки, що забезпечить своєчасне податкове планування для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Література:

- Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Бескоста Г.М. Аудит: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 184 с.
- Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Бескоста Г.М. Організація і методика аудиту: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 190с.
- Меліхова Т.О. Економічна безпека підприємства: формування, контроль, ефективність: монографія. Херсон:Видавничий дім "Гельветика", 2018. 632 с.

- Maksymenko I., Melikhova T. Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, Volume 3 Number 5. Riga: Publishing House "Baltija Publishing", 2017, P. 268—275.

- Меліхова Т.О., Верьовкіна А.С. Удосконалення методики перевірки грошових коштів у національній валюті. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 1. С. 24—29. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.1.24

- Меліхова Т.О., Височина В.В. Розробка програми аудиту витрат на виробництво для підвищення фінансової безпеки підприємства. *Економіка та держава*, 2018. № 1. С. 69—75.

- Меліхова Т. О., Журавель К. О. Методичні підходи до проведення внутрішнього аудиту товарів для своєчасного виявлення загроз в системі управління економічною безпекою підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 2. С. 56—63. (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2306-6814.2019.2.56

- Меліхова Т. О., Федорова Л. А. Удосконалення методики внутрішнього контролю податку на прибуток для підвищення економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6798> (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.121

- Макаренко А. П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: навч. посібник: рек. вченою радою ЗДІА. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 260 с.

- Салига С.Я., Меліхова Т.О. Аудит податків суб'єктів господарювання: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2011. 224 с.

- Меліхова Т. О., Шишига М. П. Удосконалення обліку і аудиту адміністративних витрат підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 28—34. (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2306-6806.-2020.11.28

12. Меліхова Т. О., Троян О. В. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 20. С. 33—37.

13. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Теорія і методика документування в обліку та аудиті: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за рівнем бакалавра зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування" за денною та заочною формою навчання, Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 400 с.

14. Меліхова Т. О., Романенко К. В. Удосконалення організації бухгалтерського процесу та методики аудиту вибуття основних засобів в обліку суб'єктів малого підприємництва. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. — URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9445> (дата звернення: 05.02.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.18

15. Меліхова Т. О., Гребенюк О. В. Удосконалення методичних підходів до аудиту надходження основних засобів для підвищення рівня економічної безпеки підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 27—32. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.27

16. Меліхова Т. О., Климова О. В. Удосконалення обліку та внутрішнього контролю списання основних засобів бюджетних установ для підвищення якості контролю та ефективності проведення ревізії *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 30-36. DOI: 10.32702/2306 6814.2021.20.30

17. Меліхова Т. О., Масленнікова І. А. Удосконалення обліку, оподаткування та аудиту товарів при здійсненні експортно-імпорتنних операцій для ефективного податкового планування на торговельних підприємствах. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9520> (дата звернення: 10.11.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.11.1

18. Меліхова Т. О., Чакалова Н. С., Петрова О. С. Удосконалення методичних підходів аудиту доходів від реалізації продукції для ефективного управління підприємством. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 4. С. 54—61. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.4.54

19. Меліхова Т. О., Чакалова Н. С., Мисливка К. А. Удосконалення обліку доходів від реалізації товарів, як інструмент ефективного управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2019. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6888> (дата звернення: 14.11.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.2.38

20. Меліхова Т. О., Чакалова Н. С., Кулек А. С. Удосконалення методики внутрішнього аудиту розрахунків із покупцями з метою запобігання порушень під час тендерних закупівель. *Агросвіт*. 2019. № 4. С. 32—41. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.4.32

21. Меліхова Т. О., Штепа В. В. Удосконалення оподаткування, обліку та аудиту податку на додану вартість для поліпшення податкового планування. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 34—42. DOI: 10.32702/2306-6792.-2020.22.34

22. Меліхова Т. О. Методичні засади проведення внутрішнього контролю розрахунків з покупцями та замовниками для підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. *Агросвіт*. 2019. № 9. С. 17—24. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.9.17

23. Меліхова Т. О., Федоров І. О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз у системі управління фінансової безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2018. № 2. С. 63—70.

24. Меліхова Т. О., Бикова М. М. Розробка програми аудиту податку на прибуток для підвищення фінансової безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2017. № 1—2. С. 19—25.

25. Меліхова Т. О., Феофанов Л. К., Присяжнюк Д. В. Удосконалення організації та методики внутрішнього та зовнішнього контролю розрахунків з поставальниками. *Агросвіт*. 2021. № 20. С. 32—39. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.20.32

26. Меліхова Т. О., Філатова А. І. Методологічні аспекти організації обліку та аудиту матеріалів та палива на підприємстві. *Агросвіт*. 2020. № 21. С. 26—34. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.21.26

27. Меліхова Т. О., Гребенюк О. В. Удосконалення методичних підходів до аудиту надходження основних засобів для підвищення рівня економічної безпеки підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 27—32. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.27

28. Меліхова Т. О., Феофанова І. В., Лісіна Н. Л. Удосконалення методики аудиту готової продукції для покращення системи обліку на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 19—26. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.1.19

29. Меліхова Т. О., Троян О. В., Лауреанти Д. С. Удосконалення методики внутрішнього контролю витрат на виробництво для підвищення економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 34—41.

30. Меліхова Т. О., Градобік А. О. Удосконалення документування обліку та аудиту запасів на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8331> (дата звернення: 14.11.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.9

References:

1. Makarenko, A.P. Melikhova, T. O. and Beskosta, H. M. (2016), *Audyt [Audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

2. Makarenko, A.P. Melikhova, T. O. and Beskosta, H. M. (2015), *Orhanizatsiya i metodyka audyt [Organization and method of audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

3. Melikhova, T.O. (2018), *Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva: formyrovanye, kontrol', efektyvnist' [Economic security of the enterprise: formation, control, efficiency]*, Kherson, Ukraine.

4. Maksymenko, I. and Melikhova, T. (2017), "Accounting and analytical procurement of state financial control and directions of its implementation in Ukraine", *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 3, No. 5, pp. 268—275.

5. Melikhova, T. and Verovkina, A. (2019), "Improvement of checking method of cash assets in national currency", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 24—29. (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2306-6814.2019.1.24

6. Melikhova, T.O. and Vysochyna, V.V. (2018), "Development of a program for auditing production costs to improve the financial safety of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 69—75.

7. Melikhova, T. and Zhuravel, K. (2019), "Methodological approaches to conducting internal audit of goods for timely detection of threats in the system of enterprise economic safety management", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 56–63. (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2306-6814.2019.2.56
8. Melikhova, T. and Fedorova, L. (2018), "Improvement of profit tax internal control method for rising enterprise economic security", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6798> (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.121
9. Makarenko, A.P., Melikhova, T.O. and Chakalova, N.S. (2017), *Podatkove planuvannya ta minimizatsiya podatkovykh ryzykiv: navch. posibnyk [Tax planning and minimization of tax risks: teaching. manual]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.
10. Salyha, S.Ya. and Melikhova, T.O. (2011), *Audyt podatkov sub'ektiv hospodariuvannya [Audit of Taxes of Business Entities]*, KPU, Zaporizhzhya, Ukraine.
11. Melikhova, T. and Shyshyha, M. (2020), "Improving accounting and auditing of administrative costs of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 11, pp. 28–34. (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2306-6806.-2020.11.28
12. Melikhova, T. and Troyan, O. (2017), "The analysis of the tax burden on the enterprise tax security level", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 33–37.
13. Makarenko, A.P., Melikhova, T. O. and Chakalova, N.S. (2020), *Teoriya i metody dokumentuvannya v obliku ta audyti Theory and methods of documentation in accounting and auditing [Теорія і методика документування в обліку та аудиті]*, ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.
14. Melikhova, T. and Romanenko, K. (2021), "Improving the organization of the accounting process and methods of auditing the disposal of fixed assets in the accounting of small businesses", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9445> (Accessed 05 Feb 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.18
15. Melikhova, T. and Hrebeniuk, O. (2020), "Improvement of methodical approaches to audit of fixed assets acquisition for increasing of a level of enterprise economic security", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 27–32. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.27
16. Melikhova, T. and Klymova, O. (2021), "Adequate area of internal control over the write-off of the main budgetary installations for the improvement of the quality of control and efficiency of the revision", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 30–36. DOI: 10.32702/23066814.2021.20.30
17. Melikhova, T. and Maslennikova, I. (2021), "Improving the accounting, taxation and audit of goods in the implementation of export-import operations for effective tax planning in commercial enterprises", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9520> (Accessed 10 Nov 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.11.1
18. Melikhova, T., Chakalova, N. and Petrova, O. (2019), "Improvement of the methodological approaches of the audit of revenue income from product realization for effective management of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 4, pp. 54–61. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.4.54
19. Melikhova, T. O., Chakalova, N. S. and Myslyvka, K. A. (2019), "Improving the account of income from the implementation of goods, as a tool of effective management of the enterprise", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 2, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6888> (Accessed 14 Nov 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.2.38
20. Melikhova, T., Chakalova, N. and Kuliek, A. (2019), "Improving the methodology of internal audit of settlements with customers in order to prevent breaches of tender procurement", *Agrosvit*, vol. 4, pp. 32–41. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.4.32
21. Melikhova, T. and Shtepa, V. (2020), "Improving taxation, accounting and auditing of value added tax to improve tax planning", *Agrosvit*, vol. 22, pp. 34–42. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.22.34
22. Melikhova, T. (2019), "Methodical principles of settlements internal control with buyers and customers for increasing the efficiency of financial and economic activity of the enterprise", *Agrosvit*, vol. 9, pp. 17–24. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.9.17
23. Melikhova, T. and Fedorov, I. (2018), "The internal control of inventory in the system of financial security management of the enterprise", *Agrosvit*, vol. 2, pp. 63–70.
24. Melikhova, T. and Bykova, M. (2017), "The development of the income tax audit programme for increasing the financial security at the enterprise", *Agrosvit*, vol. 1–2, pp. 19–25.
25. Melikhova, T., Feofanov, L. and Prysiazhniuk, D. (2021), "Improving the organization and methods of internal and external control of payments to suppliers", *Agrosvit*, vol. 20, pp. 32–39. DOI: 10.32702/2306-6792.2021.20.32
26. Melikhova, T. and Filatova, A. (2020), "Methodological aspects of the organization of accounting and auditing of materials and fuel at the enterprise", *Agrosvit*, vol. 21, pp. 26–34. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.21.26
27. Melikhova, T. and Hrebeniuk, O. (2020), "Improvement of methodical approaches to audit of fixed assets acquisition for increasing of a level of enterprise economic security", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 27–32. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.1.27
28. Melikhova, T., Feofanova, I. and Lisina, N. (2020), "Improvement of the finished product audit methodology for improving the enterprise accounting system", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 19–26. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.1.19
29. Melikhova, T., Troyan, O. and Laureant, D. (2019), "Improvement of internal control method of costs of production for increasing enterprise economic security", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 3, pp. 34–41.
30. Melikhova, T. and Hradobik, A. (2020), "Improving documentation of inventory accounting and auditing at the enterprise", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8331> (Accessed 14 Nov 2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.9

Стаття надійшла до редакції 14.11.2022 р.